

NGÀY TẾT SUY NGHĨ VỀ PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC CỦA BÁC HỒ KÍNH YÊU, LIÊN HỆ NGÀNH GIÁO DỤC – ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

TRẦN MAI OÙC (*)

Chuị tịch Hồ Chí Minh - anh hùng giải phóng dân tộc, nhà văn hoá kiệt xuất của Việt Nam. Chuị tịch Hồ Chí Minh còn là người đặt nền móng và xây dựng nền giáo dục dân chủ mới cho nước ta. Trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo, tổ tông của Người là một kho tàng những giải pháp nhân văn cao cấp tổ tông nội dung và phương pháp giáo dục tiên tiến sâu sắc nói với sự nghiệp cách mạng Việt Nam mà còn có ý nghĩa thiết thực trong sự nghiệp đào tạo nguồn nhân lực cho công cuộc công nghiệp hoá hiện đại hoá nước, phúc lợi cho quá trình đổi mới và hội nhập hiện nay.

Tổ tông Hồ Chí Minh về giáo dục là sự kết hợp, tiếp thu một cách biện chứng chủ nghĩa yêu nước, truyền thống văn hoá của dân tộc; triết lý giáo dục trong tổ tông giáo dục phương Đông; những tổ tông hợp lý tiên tiến của thời kỳ cận đại. Những tiên đề quan trọng nhất, cái tạo nên sự phát triển và chất lượng trong tổ tông giáo dục Hồ Chí Minh chính là chủ nghĩa Mác - Lênin. Trên cơ sở nội dung và chất lượng hoạt động thiết thực cách mạng sinh động, phong phú trong

và ngoài nước qua nhiều thời kỳ và giai đoạn của mình, Hồ Chí Minh đã đưa ra quan niệm có tính toán đến, sâu sắc, tiến bộ và hiện đại về vai trò, mục đích, nội dung và phương pháp giáo dục có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, nhất là trong bối cảnh mới, thời đại của hội nhập và phát triển.

Bản nền phương pháp giáo dục, do Hồ Chí Minh không nêu ra cho chúng ta một tác phẩm, hoặc một hệ thống lý luận về phương pháp giáo dục, những những việc làm cụ thể thiết thực, những bài viết ngắn gọn, dễ hiểu, súc tích của Người đã hàm chứa các phương pháp giáo dục mẫu mực. Người chỉ dạy: cách học phải nhẹ nhàng, không gò ép học sinh vào khuôn khổ người lớn, phải biết chủ động nên sức khỏe của các cháu, chủ động bỏ những phương pháp cũ phải huy động óc tổ duy lý luận, tổ duy kỹ thuật, tổ duy kinh tế óc phê phán và sáng tạo cho người học.

Người cho rằng, học phải đi với hành, giáo dục gắn liền với xã hội. Học để hành, để phục vụ cuộc sống. Người phê phán lối học vẹt. Học phải có suy nghĩ, thực hành, thí nghiệm. Giáo dục không thể tách rời mà phải liên hệ chặt chẽ với những cuộc đấu tranh của xã hội. Chuị tịch

(*) ThS., Giảng viên Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM.

Hoà Chí Minh yêu cầu, phải ra sức tẩy sạch ảnh hưởng giáo dục nô dịch của thực dân con số lại nhỏ: thái độ thoải mái với xã hội, xa rời nơi sống lao động và tranh của nhân dân, học để lấy bằng cấp, dạy theo lối nhồi sọ. Cần xây dựng tổ chức: dạy và học để phục vụ Tổ quốc, giáo dục phải toàn diện, phải nhằm mục tiêu nâng cao con người lao động mới, phải coi trọng cả tài lẫn đức. Không những phải giàu về trí thức mà con phải coi trọng đức cả về cách mạng. Theo Ngô òi: “Nào đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển, củng cố. Cũng nhờ ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”⁽¹⁾. Phải phấn đấu nâng cao chất lượng và hình thức chuyển đổi nhằm thiết thực giải quyết các vấn đề do cách mạng nước ta nêu ra, trong một thời gian không xa, nhất những thành tựu của khoa học kỹ thuật.

Hoà Chí Minh luôn luôn nhắc nhở mọi người phải: “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ. Học để phục vụ số năm thế giới cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại”. Nhớ biết, Ngô òi coi việc nào ta, bỏ đường thế hệ trẻ thanh niên, thiếu niên, nhi đồng là vấn đề có ý nghĩa chiến lược to lớn và lâu dài. Ngô òi coi thanh niên là lực lượng chủ yếu và nghề nghiệp vô cùng mới mẻ, luôn xung phong đi đầu trong sự nghiệp chiến đấu và xây dựng chủ nghĩa xã hội, coi thiếu niên nhi đồng là người chủ tương lai của nước nhà. Ngô òi coi việc giáo dục thanh niên là một khoa học. Ngô òi nói: “Ồi của người tuổi trẻ trong sách nhỏ một tấm lụa trắng. Nhuộm xanh thì nó sẽ xanh. Nhuộm đỏ thì nó sẽ đỏ”⁽²⁾. Nhiều nơi nói học giáo dục thanh niên phải coi nội dung, chương trình phù hợp. Ngô òi cũng nhắc nhở rằng những nội dung, yêu cầu, nhiệm vụ nói với mỗi cấp học. Nói với thanh niên, Ngô òi yêu cầu phải tới giai, tới nông: “Cần phải làm nhà, tu, gõng màu trong phong trào thi đua yêu nước. Nhà Nông cần thanh niên coi việc gì khó coi

thanh niên”⁽³⁾.

Nếu cấp nên phương pháp giáo dục, theo Ngô òi, không có một phương pháp nào là tuyệt đối, chung nhất. Với Hoà Chí Minh, ta cần các phương pháp giáo dục nhờ phương pháp nói thoại, phương pháp học đi nói với hành, lý luận gắn với thực tiễn, phương pháp kết hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội... Nếu nhằm mục đích “Nâng cao chất lượng lập suy nghĩ và tổ chức”, nâng cao nhận thức, chất lượng và hiệu quả giáo dục. Các phương pháp này vừa mang tính truyền thống, lại vừa hiện đại, vừa hệ thống, khoa học, lại vừa cụ thể thiết thực, luôn gắn với nơi sống và mang hội thực của thời đại. Theo Hoà Chí Minh, nếu công việc là một phương pháp giáo dục quan trọng. Ngô òi dạy: những công việc tốt làm việc tốt muốn hình, muốn vẻ là vấn đề quy định xây dựng con người... Lấy công việc tốt, việc tốt để hàng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng các tổ chức cách mạng, xây dựng con người mới, cuộc sống mới. Đây là vấn đề để làm, để làm, để thực hiện những công việc kiểm tra sâu sắc, không để trôi thành “người tốt”, bắt buộc phải tới nơi học mình, tới che giấu và tới nâng mình lên một cái thế vô cùng qua một thói quen, làm những “việc tốt” bình thường nhất, để từ từ biến người tốt, việc tốt sẽ lan truyền rộng rãi cho những cái tốt về sau này. Ngô òi dạy: “Nếu miệng thì tuyên truyền bằng người ta sẽ làm, mà mình thì ăn trộm, người trẻ bằng người ta tiết kiệm, mà mình thì xa xỉ, lung tung, thì tuyên truyền một trăm năm cũng vô ích”⁽⁴⁾. Ngô òi con cảnh tỉnh cần phải nâng việc: “Quan chúng ta quy định những người coi tổ chức nào đức. Muốn công dân nhân dân, mình phải làm một việc cho người ta bắt buộc”⁽⁵⁾.

Hiện nay, sự nghiệp nói mới nhất nước đang đứng trước vấn đề nhiều môi trường nhiều người

(1) Hoà Chí Minh. Toàn tập, t.9, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.293.

(2) Hoà Chí Minh. Toàn tập, t.10, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.621.

(3) Hoà Chí Minh, Toàn tập, t.10, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.306.

(4) Hoà Chí Minh, Toàn tập, t.5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.108.

(5) Hoà Chí Minh, Toàn tập, t.5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1995, tr.552.

con chửa kịp nhận thóc và làm quen, hôn nữa, mặt trái của kinh tế thì trường và sẽ chống phải của các thể lực thu nhập bằng chiến lược "điên biến hoá bình" nâng không ngừng gia tăng. Nhiều nơi nói hơi cái bộ nâng viên phải thóc sẽ chuần móc trong phải ngoài, nông thôn, phải bằng hành nông thóc tại chui nông, tích cực biến nông lúa, chính sách của Nông, Nhà nước thanh hiện thóc. Cái bộ nâng viên phải tại tâm, tại lúc thóc hiện thật tốt công và, chức trách nước giao, ni tróc, làm công cho quản chúng noi theo, không nên chẻ hời hein rồi nên này theo kiểu "ninh trong boi dui", "nói cho coi" mà phải daim lam, daim chiu trách nhiệm, làm gì cũng phải nghĩ nên lời ích của dân, của nước, tránh vì lời ích cái nhân mà vì phẩm tố cách, nhà nước, lợi sống của người cái boi cách mạng.

Về phương pháp giáo dục của Hồ Chí Minh, Người lấy nguyên tắc thống nhất giữa lý luận và thực tiễn làm nguyên tắc cơ bản cho việc xây dựng các phương pháp về giáo dục. Nguyên tắc này nước Người sử dụng trong việc giáo dục cái bộ nâng viên, thanh thiếu niên, công nhân, nông dân, bộ đội, trí thức, học sinh, sinh viên... Nước nước coi nhớ "nên tảng" cho nhận thóc, hành nông và boi dui tinh thần yêu nước cho tại cái mọi người. Hôn nữa, nguyên tắc này có tính chất quyết định trong việc chuyển hướng giáo dục và trở thành nhà trường của nên giáo dục xã hội chủ nghĩa. Người nhận mạnh: "Học phải suy nghĩ, học phải liên hệ với thực tế phải có thí nghiệm và thực hành. Học với hành phải kết hợp với nhau".

Nên xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) phát triển nhanh và bền vững hơn, nhất là trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá cái nên ta có thể thấy trên thành phố thanh những người lao động tích cực, tôi chú ý nông, sáng tạo. Đây là một trong những quan niệm cơ bản của Nông ta. Trong nghị quyết Hội nghị lần thứ hai, Ban chấp hành Trung ương Nông khóa VIII có viết: "Nên môi trường môi trường pháp giáo dục - đào tạo, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học, tổng hợp áp dụng các phương pháp

tiên tiến và phương pháp hiện đại vào quá trình dạy học, bao gồm thời gian tối ưu, tối ưu hiệu quả của học sinh..."⁽⁶⁾

Trong thời gian qua, ngoài việc nâng cao hình vai trò là một trung tâm kinh tế tại chính, thông mai, dịch vụ của nước thì TP.HCM còn khẳng định nước vai trò trung tâm giáo dục - đào tạo chất lượng cao của mình. Theo nội về công tác giáo dục - đào tạo nguồn nhân lực nên phát triển theo chiều hướng ngày càng gia tăng, số lượng nên đào tạo thông năm sau cao hơn năm trước, loại hình nên đào tạo cũng nên đa dạng, có sâu và chất nước quan tâm nên to.

Xác định nên to cho giáo dục là một trong những nội dung quan trọng của nên phát triển lâu dài, từ năm 1999, nên giáo dục của thành phố lãnh nên nên quyết định nên to 20% ngân sách xây dựng cơ bản nên xây dựng trường học theo cơ chế phân cấp, công tác quản lý xây dựng và quản, huyếch. Chất lượng nên đào tạo nước giới vững và tổng bộ nước nên cao. Tỷ lệ nên nghiệp phổ thông hàng năm nước giới vững, nên trên 90% kể từ trước và sau khi thực hiện cuộc vận động "Hai không" của Bộ Giáo dục - Đào tạo. Lúc lượng số phẩm và quản lý nhà trường luôn phải nên baim sát các yêu cầu nên về số lượng, nông boi về cơ cấu, không ngừng nâng cao phẩm chất và năng lực, trong nên tỷ lệ nên chuẩn số phẩm của toàn nên người nên nay lên trên 99%. Bên cạnh nên công tác quản lý nhà trường nên nước chuyên nghiệp hoá về cơ chế hoạt động, nên dùng công nghệ thông tin trong quản lý nên hành nên thành phố nên cái cơ sở trường học. Phong trào nên môi trường pháp dạy học nước phát triển rộng khắp ở tại các ngành học và cấp học, chống lười biếng, boi học hiệu quả nên nâng cao trình nên nghiệp vui của thầy, cô giáo nên tiếp cận với những tiêu chí giáo dục tiên tiến của khu vực và thế giới... Trong giai đoạn 2005 - 2009, xây dựng thành công mô hình trường trung học tiên tiến hiện đại (Trung

(6) Nên Công sản Việt Nam. Nghị quyết Hội nghị lần thứ hai, BCHTW Nông khóa VIII, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1997.

học phổ thông Lê Quý Đôn) với ba tiêu chí cơ bản: thiết chế nhà trường mới (30 học sinh/lớp, học sinh học 2 buổi/ngày, trang thiết bị đầy đủ hoặc hiện đại); đội ngũ giáo viên yêu cầu mới (giáo viên thạc sĩ hoặc trình độ công nghệ sư phạm hoặc sinh); công tác quản lý mới (hội đồng quản trị trường chủ trì thực hiện nhiệm vụ giáo dục, học sinh phát huy năng khiếu sâu trường, phát triển toàn diện). Thời gian qua, hoạt động xã hội hóa giáo dục tại TP.HCM cũng đã có bước tiến một cách đáng kể, hoạt động này được thể hiện trên các mặt: mức tiêu chuẩn và biến pháp tài chính giáo dục. Về mức tiêu chuẩn, nhà trường đã tích cực nâng cao theo yêu cầu xã hội, không ngừng mở rộng các hoạt động cho học sinh tiếp cận với thực tiễn xã hội. Về biến pháp, mức huy động xã hội hóa trong và ngoài hệ thống các trường công lập gần đạt tỷ lệ 1/1 so với ngân sách chi thường xuyên hàng năm, nâng nền tảng tài chính lên 1,5 lần/học sinh.

Ngành Giáo dục – đào tạo TP.HCM cũng đang nỗ lực những khó khăn không phải là nhỏ. Nội dung chính của xã hội hóa giáo dục chưa đồng đều, chưa thống nhất giữa các lĩnh vực xã hội, cơ chế hoạt động và hệ thống văn bản pháp quy từ Trung ương chưa đầy đủ rõ ràng. Việc đổi mới phương pháp dạy và học nên đẩy mạnh xã hội hóa tài chính nhà trường, một bộ phận nhà giáo trình độ ngoại ngữ tin học cần được bồi dưỡng công nghệ thông tin trong dạy và học xã hội hóa nhân lực. Hơn nữa, một khó khăn chính của ngành giáo dục – đào tạo TP.HCM hiện nay là số học sinh nhập cơ sở

lực một nền tảng, năng suất đạt 30% tổng số học sinh, chính điều này đã luôn tạo áp lực cho các nhà trường. Bên cạnh nội dung xã hội hóa nhập của đội ngũ giáo viên thấp so với mức sống thực tế tại địa phương. Trong quá trình đổi mới và hội nhập hiện nay, ngành giáo dục – đào tạo TP.HCM đã bắt đầu thực hiện các bước cải tiến hội nhập với thế giới. Trong nhiều kiến giáo dục đã trở thành bài học, đã nâng cao chất lượng nhân lực và tập của nhân dân và nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao cho phát triển kinh tế - xã hội, giáo dục cũng đã là một ngành lớn trong hệ thống kinh tế - xã hội của thành phố với mạng lưới trường lớp và quy mô giáo dục ngày càng được mở rộng thì việc chuyển đổi mô hình giáo dục hiện nay sang mô hình phát triển mới, nâng cao chất lượng và hiệu quả của nền giáo dục xã hội.

Năm Canh Dần 2010 sắp qua rồi, Xuân Tân Mão 2011 lại sắp về trên Thành phố Hồ Chí Minh, nghiên cứu, tìm hiểu phương pháp giáo dục trong tổ chức Hồ Chí Minh và sự nghiệp giáo dục không chỉ là công việc của các nhà nghiên cứu mà còn là công việc của các nhà quản lý, chủ trì trường, phòng ban các nhà phát triển nền giáo dục của Thành phố Hồ Chí Minh - trung tâm kinh tế xã hội, chính là nền tảng của nền kinh tế, mà còn là những bài học, những kinh nghiệm thực tiễn về giáo dục để học tập, sinh động, thiết thực và hiệu quả xã hội với người làm công tác giáo dục và ngành giáo dục Thành phố trong thời kỳ đổi mới và hội nhập hiện nay.

